

C25 – BUI2

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2007-2008

16 oktober 2007

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR BUITENLANDS BELEID, EUROPESE AANGELEGENHEDEN,
INTERNATIONALE SAMENWERKING EN TOERISME

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Johan Verstreken tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over het onthaal van Chinese toeristen	1
Vraag om uitleg van de heer Johan Verstreken tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over vakanties voor kansarmen	3
Vraag om uitleg van de heer Johan Verstreken tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over toeristische promotie op invalswegen	6

Waarnemend voorzitter: mevrouw Miet Smet, ondervoorzitter

Vraag om uitleg van de heer Johan Verstreken tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over het onthaal van Chinese toeristen

De voorzitter: De heer Verstreken heeft het woord.

De heer Johan Verstreken: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, waarde collega's, de Chinese economie groeit. De levensstandaard in China is op korte termijn flink gestegen. De Chinese middenklasse groeit snel aan. Dit heeft uiteraard gevolgen voor de toeristische sector. Steeds meer Chinese toeristen willen een stukje van de wereld zien. Ze komen op rondreis naar Europa en gelukkig ook naar Vlaanderen.

In de Vlaamse toeristische sector bestaat al enige tijd interesse om Chinese toeristen naar Vlaanderen te lokken. Het kantoor van Toerisme Vlaanderen in Beijing heeft, in samenwerking met de Chinese touroperator UTS, een zesdaags programma voor Chinese toeristen opgezet. Dit programma heeft tot doel Vlaanderen en Brussel in China op de kaart te zetten. Eind juli 2007 heeft een eerste groep Chinese toeristen Vlaanderen bezocht en kennisgemaakt met de historische stadscentra van Brussel, Leuven, Gent en Brugge.

Het lokken van Chinese toeristen naar Vlaanderen vraagt om een bijzondere aanpak. Chinezen reizen het liefst in groep. Ze praten zelden Engels. Ook in het buitenland houden ze vast aan hun eigen gewoonten, vooral op gastronomisch gebied. Dit betekent natuurlijk niet dat we meteen slang of hond zullen moeten serveren. Wil de toeristische sector Chinese toeristen blijven aantrekken, zal hier evenwel rekening mee moeten worden gehouden.

Mijnheer de minister, hoe wordt de allereerste groepsreis van Chinese toeristen geëvalueerd? Wordt het product van de groepsreis bijgewerkt? Zo ja, op welke manier? Maakt de toeristische sector werk van een specifiek, op hun cultuur, eetgewoonten en leefwereld afgestemd, onthaal van Chinese toeristen?

De voorzitter: De heer Roegiers heeft het woord.

De heer Jan Roegiers: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, net als in de rest van de wereld bevindt zich ook in Vlaanderen een belangrijke Chinese gemeenschap. In welke mate is er contact met die Chinese gemeenschap? Is die gemeenschap georganiseerd? Worden zij betrokken bij het onderwerp dat de heer Verstreken net naar voren heeft gebracht?

De voorzitter: De heer Vrancken heeft het woord.

De heer John Vrancken: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, is aan de Chinese delegatie een promotiepakket met informatie over Vlaanderen overhandigd? Is van de gelegenheid gebruik gemaakt om Vlaanderen op de kaart te zetten?

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Mevrouw de voorzitter, geachte commissieleden, ik wil de vraag om uitleg van de heer Verstreken toch eerst enigszins relativiseren. Het gaat hier natuurlijk niet om de eerste Chinese groepsreis naar Vlaanderen. Er zijn ter zake immers al wel langer contacten.

Het gaat hier wel om de eerste Chinese groepsreis die aan twee criteria voldeed. Ze was door een Chinese touroperator georganiseerd en het ging uitsluitend om een reis naar Vlaanderen en Brussel. Dit laatste punt is natuurlijk het nieuwe en het belangrijke aan het aangeboden product.

Het ging om een dertigtal hoogopgeleide en bemiddelde mensen, waaronder een paar gezinnen met kinderen. In samenwerking met UTS, de Chinese reisorganisator en een van de grotere spelers op die markt, is een diepgaande evaluatie van de reis gemaakt. Het kantoor van Toerisme Vlaanderen in Beijing verwerkt die evaluatie momenteel. Ik kan hier alvast de eerste punten uit de evaluatie naar voren brengen.

De algemene bevindingen van de reizigers waren heel positief. De groep was van oordeel dat de reis erg vlot was georganiseerd. Er werd weinig tijd verloren aan onderweg zijn. De accommodatie was zeer verzorgd en voldeed aan alle comfort. De maaltijden waren op maat. De dienstverlening was meestal vriendelijk en behulpzaam, enkele uitzonderingen niet te na gesproken. De tijdrovende en uitgebreide controle van een uur op de luchthaven in Zaventem bij aankomst werd wel als een minpunt ervaren. Toerisme Vlaanderen heeft hierover contact opgenomen met de federale overheid. Er werden afspraken gemaakt om de aankomst van dergelijke groepen in de toekomst te melden zodat de controle vlotter kan verlopen.

Inhoudelijk was de Chinese reiziger over het aanbod van de reis zeer tevreden. Het reisprogramma was goed gevuld en de kwaliteit van het Vlaamse aanbod was goed. De eerder oppervlakkige productkennis van de Chinese gids die deze groep begeleidde, was de enige kritische noot. De betrokken gids was nochtans al een

week in Vlaanderen geweest om proef te draaien. Toerisme Vlaanderen was dan ook, net als de groep, wat ontgoocheld in de gids.

Ons kantoor in Beijing zal daarom zorgen voor voldoende informatie en gidsen in het Chinees die ter beschikking gesteld zullen worden van Chinese gidsen. Toerisme Vlaanderen werkt in zijn kantoor in Beijing aan een gedetailleerde handleiding om Chinese gidsen te voorzien van meer productspecifieke en culturele informatie over Vlaanderen.

UTS wilde dit project in eerste instantie proefdraaien. Gezien de positieve evaluatie engageert UTS zich om reizen naar Vlaanderen en Brussel te blijven aanbieden, meer in het bijzonder in het hoogseizoen. Mogelijk wordt er wel aan de vorm gewerkt: het is denkbaar dat een combinatiereis wordt gemaakt met de ons omringende landen. Bedoeling is dat er naast de zogenaamde monobestemming Brussel en Vlaanderen, ook een groepsreis naar Brussel en Vlaanderen wordt aangeboden in combinatie met bijvoorbeeld Nederland, Frankrijk en Duitsland.

Voor deze eerste reis werd geopteerd voor het thema Kuifje. Vervolgreizen snijden mogelijk andere thema's aan om een hogere nieuwheidsfactor te hebben. Het Kuifjethema spreekt de doelgroep van jonge gezinnen erg aan. Kinderen houden van Kuifje. Schoolvakanties lijken dus een gepast moment om deze themareis te herhalen.

Van de kant van Toerisme Vlaanderen wordt het succes van deze eerste groepsreis – eerste in de zin die ik daarstraks geduid heb – en de media-aandacht die er ook in China voor was, als springplank gebruikt om een verdere commercialisering van de bestemming Vlaanderen en Brussel in China te versnellen. Er wordt dienaangaande onderhandeld met diverse Chinese reisagenten.

Vanuit de toeristische sector in Vlaanderen zelf zijn al initiatieven genomen om het onthaal van Chinese toeristen vlotter te laten verlopen. Zo biedt bijvoorbeeld de hotelgroep Accor in een aantal van haar hotels in Vlaanderen zaken aan die Chinezen bijzonder op prijs stellen, zoals Chineestalige kranten en tv-kanalen en Chinees ontbijt. De diensten voor toerisme in de kunststeden hebben ondertussen Chinese infobrochures over hun bestemming ter beschikking of bereiden de aanmaak ervan voor. In Antwerpen beschikt het Museum Plantin-Moretus sinds deze zomer ook over een Chinese infobrochure.

Dit zijn echter de eerste stappen. China is voor Vlaanderen nog een heel jonge markt. De inspanningen die nu worden geleverd, zitten nog maar in de beginfase en de sector is vaak nog onvoldoende vertrouwd met de specifieke wensen en noden van de Chinese toeristen. Daarom voorziet Toerisme Vlaanderen voor de sector ook de

nodige begeleiding en ondersteuning. In november 2006 werd al een vormingsdag over China gehouden. Volgend jaar zal een specifieke brochure worden opgesteld die de noden van Chinese toeristen aan de sector zal toelichten.

De vraag of de Chinese gemeenschap betrokken is, moet ik doorspelen naar Toerisme Vlaanderen. Ik heb er op het eerste gezicht geen indicatie van. Ik vermoed dat in de kunststeden wel plaatselijk contacten gelegd worden. Ik denk dat ook mevrouw Verdyck er niet direct zicht op heeft.

Is er een promotiepakket overhandigd? De mensen zijn in elk geval uitvoerig ontvangen en rondgeleid door Toerisme Vlaanderen. Mag ik vragen dat mevrouw Verdyck toelichting geeft?

De voorzitter: Mevrouw Verdyck, administrateur-generaal van Toerisme Vlaanderen, heeft het woord.

Mevrouw Raymonda Verdyck: De toeristen hebben inderdaad een pakket over de bestemming gekregen, maar niet strikt op hen gefocust. Het is de eerste keer dat wij deze mensen ontvangen. Het is gebruikelijk dat wij een pakket over de bestemming Vlaanderen bezorgen, en dat is ook nu gebeurd. In dat pakket zat onder meer een brochure die wij als promotie in het Chinees hebben laten aanmaken zodat ze ook toegang hadden tot de gegevens in hun eigen taal.

De voorzitter: De heer Roegiers heeft het woord.

De heer Jan Roegiers: Tenzij ik het verkeerd begrepen heb, mijnheer de minister, zei u op een bepaald moment dat de Chinese gidsen vanuit Beijing aangeduid worden of meereizen. Als dat zo is, is er dan geen mogelijkheid om met de Chinese gemeenschap hier contact op te nemen en te kijken of hier geen gidsen zijn, al dan niet van Chinese afkomst? Zij zullen meer over Vlaanderen weten dan een gids die vanuit Beijing meereist om de toeristen hier rond te leiden.

Minister Geert Bourgeois: Dat laatste gebeurt ook. Voor zover ik begrepen heb, was dit een gids uit China die mee was en hiervoor was aangeworven door UTS. De deelnemers hebben de reisagent gezegd dat hij niet voldoende kennis had. Maar je kunt een reisagent niet verbieden om een gids mee te sturen op groepsreis. Dat gebeurt ook vaak vanuit Vlaanderen.

Wij voorzien wel in een opleiding, ook voor Chinees sprekende gidsen in Vlaanderen, op een hoog niveau. De eerste diploma's zijn ceremonieel uitgereikt in Mechelen. Die gidsen zijn trouwens ook gespecialiseerd in de kunststad waar ze de rondleiding geven.

Toerisme Vlaanderen heeft alert gereageerd. Ze gaan ervoor zorgen dat er meer informatie is voor de gidsen

vanuit het kantoor in Beijing in de vorm van gidsen – waarmee ik gedrukte gidsen bedoel – en bijkomende instructies.

Weet wel dat het hier om een privé-initiatief gaat van een reisorganisator. Als hij een groepsreis met Chinese gids organiseert vanuit Beijing, kun je dat niet tegen gaan. Natuurlijk, als het product niet kwalitatief is, zal de reisorganisator moeten bijsturen. Een ontevreden klant maakt niet de beste reclame.

De voorzitter: Waar gaan ze heen en hoelang blijven ze?

Minister Geert Bourgeois: Ik weet dat niet exact. Brussel heeft zeker het startpunt van de rondreis gevormd. We beschouwen het als onze grote uitdaging ervoor te zorgen dat we die mensen hier langer willen laten blijven. Ik heb de cijfers niet bij me. Als ik me niet vergis, duurt het gemiddelde verblijf minder dan twee nachten. Het komt er bijgevolg op aan voor meer overnachtingen te zorgen.

Ditmaal ging het voor de eerste keer om een groepsreis uitsluitend naar Vlaanderen. Meestal komen die toeristen naar Europa. Het was vroeger al moeilijk om ze naar hier te krijgen. Vroeger konden we immers niet over een rechtstreekse verbinding beschikken. Hoewel de door Hainan Airlines verzorgde verbinding dit veel gemakkelijker maakt, vliegen nog veel Chinese toeristen naar Amsterdam, Parijs of Frankfurt. In die gevallen komt het erop aan ze hier te krijgen.

Ik ken, zoals gezegd, het gemiddelde niet van buiten. Ik denk dat het om 1,6 nachten gaat, maar ik geef dit cijfer onder voorbehoud. Het is onze ambitie om ze voor een langere periode, al dan niet uitsluitend, naar Vlaanderen en Brussel te leiden. Ze zullen, net als de Amerikanen en de Japanners, altijd rondreizen door Europa blijven doen. Het is al een hele krachttoer ze hier te krijgen. Het is alvast onze bedoeling toeristen op rondreis door Europa voor een aantal nachten hier te krijgen. In de meeste Europese landen ligt dit gemiddelde aantal nachten trouwens vrij laag. Enkel Frankrijk, wat op zich een uitgestrekt land is, is er al in geslaagd dat cijfer omhoog te krijgen.

De voorzitter: De heer Verstreken heeft het woord.

De heer Johan Verstreken: Ik wil de minister danken voor het antwoord. Er zijn zonder twijfel een aantal stappen in de goede richting gezet. Het kantoor van Toerisme Vlaanderen in Beijing en de touroperator moeten het probleem met de minder goede gidsen trachten op te vangen. Die mensen moeten goed voorbereid zijn. Een gids lijkt me belangrijk voor de sfeer. Bovendien moeten we slechte reclame in het buitenland voorkomen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Johan Verstreken tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over vakanties voor kansarmen

De voorzitter: De heer Verstreken heeft het woord.

De heer Johan Verstreken: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, waarde collega's, morgen is het de 'Internationale Dag Tegen de Armoede'. Zonder bijkomende middelen is het voor veel kansarmen niet mogelijk om op reis te gaan. Het Steunpunt Vakantieparticipatie coördineert een vakantieaanbod voor personen met een laag inkomen en ijvert voor een betaalbare vakantieparticipatie voor iedereen. Het steunpunt werkt mee aan het sociaal-toeristisch beleid en bemiddelt voor vakanties op maat. Vorig jaar hebben zo meer dan 20.000 mensen van een daguitstap of een vakantie kunnen genieten.

Een van de organisaties die met de steun van het Steunpunt Vakantieparticipatie reizen voor kansarmen in binnen- en buitenland organiseren, is de vzw Horizont uit Hasselt. De doelgroep van deze vzw is zeer heterogeen en bestaat onder meer uit kansarme jongeren, personen met een mentale handicap, langdurig werklozen, generatiearmen, psychiatrische patiënten, al dan niet gewezen verslaafden, ex-gedetineerden. Al deze mensen kampen met een surplusproblematiek. Ze hebben tegelijk financiële, relationele, psychische, huisvestings- en tewerkstellingsproblemen. De reizen van vzw Horizont zijn zeer succesvol. Ze geven kansarmen de kans op reis te gaan, hun grenzen te verleggen en even afstand van hun dagdagelijkse problemen te nemen.

Tot op heden is dit experiment vanuit verschillende subsidiepotten gefinancierd. Aangezien dit beleid in februari 2008 een decretale basis zal krijgen, zal de vzw een deel van haar projectfinanciering verliezen. Het gevolg is dat de kansarmen nergens meer terecht kunnen. De vzw heeft structurele steun nodig. Om zich op deze doelgroep te focussen, volstaat het immers niet om eten en een slaapplek te zoeken. Er moet tevens in professionele begeleiding worden voorzien. Volgens vzw Horizont dreigen honderden Vlamingen die in verband met hun reis specifieke begeleiding nodig hebben, uit de boot te vallen.

Mijnheer de minister, bent u op de hoogte van de problematiek van vzw Horizont? Wat is uw visie op deze problematiek? Hebt u weet van andere organisaties die zich in eenzelfde situatie bevinden? Klopt het dat vzw Horizont, zeker in vergelijking met organisaties die met kinderen werken, het volgend jaar met minder middelen zal moeten stellen? Welke bestaande of bijkomende inspanningen zal het Steunpunt Vakantieparticipatie leveren om kansarmen met specifieke begeleiding vakanties op maat aan te bieden? Op welke ma-

nier voert het Steunpunt Vakantieparticipatie promotie om kansarmen te bereiken? Is er in dit verband rechtstreeks contact met de verenigingen waar armen het woord nemen?

Om meer mensen de kans te bieden van een vakantie te genieten, moet het aanbod van het steunpunt worden uitgebreid. Is het aanbod van het steunpunt in 2007 al uitgebreid? Zo ja, op welke wijze?

De voorzitter: De heer Vrancken heeft het woord.

De heer John Vrancken: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik zou nog een bijkomende vraag willen stellen. Op basis van welke criteria wordt iemand als kansarme beschouwd? Heeft de Vlaamse Regering hiervoor een definitie of criteria opgesteld?

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Mevrouw de voorzitter, geachte commissieleden, in 1992 hebben de Verenigde Naties 17 oktober tot jaarlijks weerkerende Internationale Dag Tegen de Armoede uitgeroepen. Ik ben dan ook verheugd dat de heer Verstreken de vooravond van deze dag aangrijpt om deze vraag om uitleg te stellen. Zijn vraag om uitleg betreft een specifieke vzw, maar kan uiteraard niet los van deze dag worden gezien. Ik wil hier trouwens vermelden dat de Internationale Dag Tegen de Armoede morgenavond in Gent met een plechtigheid wordt afgesloten. Deze plechtigheid is elk jaar een aangrijpende aangelegenheid. Het is in elk geval een goede zaak dat we deze problematiek eens buiten het kader van beleidsnota's en beleidsbrieven kunnen bespreken.

De vraag om uitleg van de heer Verstreken past in het beleid van de Vlaamse Regering. We zijn van mening dat vakantie een recht voor iedereen is. Het is onze doelstelling iedereen de kans te geven van een vakantie te genieten. Dit is alvast een van de strategische doelstellingen van mijn beleid inzake toerisme.

Ik ben op de hoogte van de problematiek van vzw Horizont. De werking van vzw Horizont moet worden gesitueerd in de uitvoering van het decreet 'Toerisme voor Allen', dat op 1 januari 2004 in werking is getreden. Dit decreet voorziet onder meer in de erkenning en de financiële ondersteuning van sociaaltoeristische verenigingen.

Op basis van het decreet 'Toerisme voor Allen' en de bijbehorende uitvoeringsbesluiten zijn elf organisaties als sociaaltoeristische vereniging erkend. Deze organisaties organiseren vakanties voor kansarmen en werken bijna uitsluitend met kinderen. Door zich exclusief op vakanties voor gezinnen te richten, vormt vzw Horizont een buitenbeentje in deze groep.

De erkenning van vzw Horizont als sociaaltoeristische vereniging houdt in dat hun werking voldoet aan de

specifieke voorwaarden die in uitvoering van het decreet 'Toerisme voor Allen' zijn opgelegd. Aangezien die criteria allemaal in het decreet terug te vinden zijn, zal ik ze hier niet nogmaals opsommen.

De heer Vrancken heeft gevraagd hoe iemand als een arme kan worden erkend. Het decreet voorziet niet uitdrukkelijk in een dergelijke erkenning. We rekenen hiervoor op de organisaties die met het oog op deze specifieke doelstelling zijn opgericht en die mensen op een behulpzame wijze een menswaardige vakantie trachten aan te bieden. Ik heb zelf al een paar activiteiten van dergelijke organisaties bijgewoond. Het gaat hier om sociaal werk van het hoogste niveau. Dit vergt enorm veel van de begeleiders. De meeste begeleiders zijn vrijwilligers die hiervoor zelf hun vakantie opofferen.

Ik ken een aantal mensen die dit al jaren doen. Ze zorgen niet enkel voor de begeleiding van de vakanties van de kinderen. Ze zorgen er tevens voor dat de ouders ook een vakantie kunnen hebben. Het gaat hier om prachtig sociaal werk.

Er is evenwel geen strikte omschrijving van armen. Dit lijkt me ook niet nodig. Ik meen niet dat een organisatie die zich voor de armen inzet en die dit specifieke werk verricht, zich snel van doelgroep zal vergissen. Het enige probleem is dat deze organisaties niet alle armen kunnen bereiken. Bovendien is een aantal armen niet vatbaar voor dergelijke initiatieven. Het is zwaar werk, maar het is ook mooi werk.

Ik heb verder alvast geen weet van organisaties die zich in dezelfde situatie als vzw Horizont zouden bevinden.

Het bericht dat vzw Horizont het, zeker in vergelijking met organisaties die met kinderen werken, volgend jaar met veel minder middelen zal moeten stellen, klopt overigens niet. Buiten de reeds vermelde erkenning kunnen deze organisaties een beroep doen op subsidies voor hun werking en voor de loonkosten van een personeelslid.

Het decreet 'Toerisme voor Allen' voorziet in de mogelijkheid de kosten voor vervoer, verblijf, animatie en verzekering van groepsvakanties tot maximaal 75 procent financieel te ondersteunen. Het decreet voorziet tevens in de mogelijkheid een personeelslid van een erkende vereniging financieel te ondersteunen.

In 2006 heeft Toerisme Vlaanderen vzw Horizont 38.219 euro voor de organisatie van vakanties en 12.970 euro als tegemoetkoming in de loonkosten van een coördinator verleend. Voor 2007 is al 33.190 euro voor de werkingskosten van de vereniging goedgekeurd. Daarnaast is tevens een subsidie van 13.085 euro voor de loonkosten toegekend. Ik neem aan dat in verband met

de werkingskosten een eindafrekening zal volgen. Het gaat hier om het reeds goedgekeurde bedrag.

De stelling dat vzw Horizont vanuit de Vlaamse begroting voor toerisme minder middelen zal ontvangen, klopt met andere woorden niet. Indien de vzw dezelfde werking blijft ontplooiën, kan de betoelaging in 2008 worden doorgetrokken.

Ik heb een blik geworpen op de krantenartikelen die de problematiek aankaarten. Voor zover ik heb begrepen, gaat het om een Limburgs probleem. De vzw heeft de bestendige deputatie van Limburg om subsidies gevraagd. Toerisme Vlaanderen heeft in 2006 en in 2007 perfect betoelaagd wat kan worden betoelaagd. Er is geen enkele reden om voor 2008 andere verwachtingen te koesteren. Ik heb in elk geval geen enkele aanwijzing dat de werking volgend jaar niet zal worden voortgezet of dat de vzw een onvolledig dossier zal indienen.

Het Steunpunt Vakantieparticipatie is een dienst van Toerisme Vlaanderen. Dit steunpunt werkt een vakantieaanbod voor mensen met een laag inkomen uit en streeft ernaar zo veel mogelijk mensen van een dagje uit, een weekend of een vakantie te laten proeven. Het aantal organisaties, toeristische attracties en vakantiehuizen dat bereid is om voor deze doelgroep een sociaal tarief te hanteren, is al behoorlijk uitgebreid. Aangezien vakantie een basisrecht is en het de mensen weer onder elkaar brengt, ijvert het Steunpunt Vakantieparticipatie voor een betaalbaar vakantieaanbod voor iedereen.

Het aanbod is bedoeld voor alle mensen die omwille van financiële beperkingen niet op vakantie of op daguitstap kunnen gaan. Om zeker te zijn dat de sociale tarieven in de juiste handen terechtkomen, is een screening noodzakelijk. Deze screening gebeurt op basis van het inkomen en houdt rekening met bijkomende omstandigheden als schulden of medische kosten. Het is belangrijk dat de sociale tarieven enkel door mensen met financiële beperkingen worden gebruikt. Om die reden vervullen lidorganisaties een belangrijke rol als tussenpersonen. De aanvragen voor vakanties verlopen tot 91 percent via deze sociale organisaties.

Het Steunpunt Vakantieparticipatie heeft ondertussen 850 lidorganisaties, waaronder OCMW's, CAW's en verenigingen waar armen het woord nemen. Jaarlijks organiseert het Steunpunt Vakantieparticipatie een forum waarop alle partijen worden samengebracht en ideeën kunnen uitwisselen. Het volgende forum zal op 10 januari 2008 in Gent plaatsvinden. Onder de lidorganisaties van het Steunpunt Vakantieparticipatie bevinden zich verschillende verenigingen waar armen het woord nemen

Dankzij de gezamenlijke inspanningen van het Steunpunt Vakantieparticipatie en de toeristische sector kon-

den in 2006 niet minder dan 20.632 personen die in armoede leven, van een daguitstap, een individuele vakantie of een groepsvakantie genieten. Zeventien verenigingen, waaronder de elf erkende sociaaltoeristische verenigingen, hebben in 2006 meer dan honderd vakanties voor in armoede levende personen georganiseerd. Zoals ik daarstraks al heb verklaard, worden deze vakanties gedeeltelijk op basis van het decreet 'Toerisme voor Allen' betoelaagd.

Vakantiegeïnteresseerden kunnen via een sociale organisatie of rechtstreeks via het Steunpunt Vakantieparticipatie op het aanbod ingaan. De inschrijvingsprocedures verlopen vooral digitaal. Wie geen toegang tot internet heeft, kan echter nog steeds via andere kanalen bij het Steunpunt Vakantieparticipatie terecht. Jaarlijks verschijnen twee lijvige vakantieguides met het aanbod aan daguitstappen en individuele vakanties. Dit aanbod is, samen met de groepsvakanties en de georganiseerde vakanties, op de website terug te vinden. Door middel van een elektronische nieuwsbrief wordt promotie gemaakt en wordt informatie over acties de wereld ingestuurd.

Het aanbod is met een twintigtal nieuwe daguitstappen uitgebreid. Bovendien zijn een vijftal vakantieverblijven voor individuele reizigers bereid bevonden om een sociaal tarief aan te bieden. Verder is een mailing verzonden naar de commerciële logiesector, met andere woorden naar de hotels en de campings, met de vraag sociale tarieven aan te bieden.

Voor 2008 voorzie ik in een bijkomend budget van 100.000 euro. Deze bijkomende middelen zullen worden aangewend om de huidige werking uit te breiden en te optimaliseren, om de effecten van het sociaal toerisme in Vlaanderen te meten, om het aanbod te verdiepen en te verbreden en om de privaat georganiseerde reissector te verkennen, teneinde tot een verdere verbreding van het aanbod te komen.

Het is misschien mogelijk elk lid van deze commissie een exemplaar van de brochures in kwestie te bezorgen. Ik zal dit laten nakijken.

De voorzitter: De heer Verstreken heeft het woord.

De heer Johan Verstreken: Ik dank de minister voor zijn uitgebreid antwoord en Toerisme Vlaanderen voor de aandacht die aan deze problematiek wordt geschonken. De mogelijkheid er eens een dagje uit te zijn of een paar dagen vakantie te kunnen beleven, kan mensen uit hun sociaal isolement halen. Op die manier kunnen ze hopelijk ook een trede op de maatschappelijke ladder beklimmen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Johan Verstreken tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over toeristische promotie op invalswegen

De voorzitter: De heer Verstreken heeft het woord.

De heer Johan Verstreken: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, waarde collega's, deze vraag dateert in feite van begin juli 2007. Ten gevolge van het zomerreces is ze toen niet meer ingediend geraakt. Ondertussen heb ik de inhoud lichtjes aangepast.

Op 6 juli 2007 heeft het nieuwe infokantoor 'Visit Flanders' aan de Grasmarkt te Brussel de deuren geopend. Dit kantoor vormt de eerste schakel in een nieuw netwerk van infokantoren die een internationaal publiek in vijf talen informatie over Vlaanderen moeten bezorgen. Het is de bedoeling dat in andere steden met een grote internationale aantrekkingskracht, zoals Antwerpen, Gent, Brugge en Oostende, ook dergelijke kantoren komen.

Het nieuwe infokantoor in Brussel wordt door de buitenlandse toeristen alvast goed onthaald. Het kantoor is makkelijk toegankelijk. De infokiosken zijn gebruiksvriendelijk. Het kantoor maakt gebruik van de nieuwste technologische snufjes om toeristen uit te nodigen Vlaanderen te bezoeken.

Sommige toeristen doen Brussel pas als laatste halte aan en vinden het bijgevolg jammer dat ze pas op het einde van hun reis deze toeristische informatie te zien krijgen. Om die reden lijkt het me essentieel werk te maken van de verspreiding van toeristische informatie op invalswegen als treinstations, luchthavens en wegrestaurants.

Mijnheer de minister, in oktober 2005 heb ik u reeds een vraag over toeristische informatie op de luchthaven van Zaventem gesteld. U hebt me toen geantwoord dat u voorstander van elektronische dienstverlening of van een digitaal informatieplatform op de luchthaven bent. Verschillende leden van deze commissie hebben zich hier toen bij aangesloten. Wat is in dit verband de stand van zaken?

In de beheersovereenkomst met Toerisme Vlaanderen staat dat de organisatie werk zal maken van een actieplan inzake het onthaal op snelwegen en in treinstations. Is in de wegrestaurants voldoende toeristische informatie over Vlaanderen terug te vinden? Zo neen, zal hier in de toekomst wel werk van worden gemaakt en hoe zullen deze inspanningen dan worden gecoördineerd?

Hoe evalueert u het aanbod aan toeristische informatie in de treinstations? Naar aanleiding van een aantal recente buitenlandse werkbezoeken van de commissie voor Cultuur en de commissie voor Buitenlandse Zaken – sommigen hebben beide bezoeken kunnen meemaken – hebben we duidelijk ondervonden dat in de meeste Europese stations toeristische informatie te verkrijgen is. Bij ons is dat zelden het geval. Vlaanderen kan nog iets

leren van landen zoals Hongarije en Roemenië, waar dat wel het geval is.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

De heer Stefaan Sintobin: Ik sluit mij graag aan. De heer Verstreken heeft er zelf op gewezen dat wij in het verleden in deze commissie al verschillende malen zijn tussengekomen. Hij verwijst naar een vraag om uitleg. Op een iets latere datum heb ik ook een interpellatie ingediend, naar aanleiding van een interview met mevrouw Verdyck, waarin werd gesteld dat er nog wat schort aan het toeristisch onthaal in Vlaanderen. Op de deelfacetten wil ik niet meer ingaan.

Mijnheer de minister, wij debatteren al jaren over het toeristisch onthaal in Vlaanderen, al van voor mijn tijd in het parlement. In hoeverre zullen wij binnenkort resultaat zien, onder andere van de 'werkgroep onthaal', die al geruime tijd bezig is? In het verleden hebt u op mijn vragen en die van collega's telkens geantwoord dat de werkgroep heel actief is. Ik geloof dat natuurlijk wel, maar het zou op termijn tot concrete resultaten moeten leiden.

Ik verwijs naar mijn interpellatie van vorige week over het project Honderd Jaar Grote Oorlog. Een en ander ligt misschien nog veraf, maar het is het ideale moment om Vlaanderen in de hele wereld op de kaart te zetten. Naar aanleiding van dit project zullen wij ongetwijfeld duizenden tot mogelijks zelfs honderdduizenden toeristen ontvangen. Ik zou graag hebben dat wij er op zijn minst klaar voor zijn met een goed onthaal.

Wat betreft het onthaal op de luchthaven van Zaventem: de heer Van Nieuwenhuysen en ik zijn hierover ook al verschillende keren tussengekomen. Het stoort mij dat mensen van over de hele wereld die op Zaventem aankomen, nog altijd geconfronteerd worden met een servicedesk Wallonie-Bruxelles. Van een Vlaamse aanwezigheid in de luchthaven valt weinig of niets te merken. Ik weet dat er budgettaire overwegingen spelen om dit niet te doen, maar, zoals de heer Verstreken gezegd heeft, vorige keer maakte u melding van een digitale ontvangst. Is dit er al? Wat kunt u verder nog doen om toeristen het gevoel te geven dat wanneer ze aankomen in Zaventem, ze wel degelijk in Vlaanderen komen? Zoals ik ook de vorige keren gesteld heb, zit er tevens een politiek aspect aan het onthaal op de luchthaven.

De voorzitter: De heer Loones heeft het woord.

De heer Jan Loones: Bepaalde dingen zijn al gezegd, maar nu mevrouw Verdyck hier is, is het interessant om ze nog eens te herhalen. We waarderen dat zij onze bekommernissen wil komen beluisteren.

Bestaande kantoren zijn uiteraard de ideale verdelers voor toeristische informatie. Daarvan is Brussel nu het

paradepaardje. Het is prachtig geslaagd. De bestaande toeristische kantoren, bijvoorbeeld aan de kust, hebben ook een dispatchingtaak naar alle andere. Daar zitten we goed voor een klein landje, naast de andere communicatiemethoden.

Ik maak een uitzondering voor de toegangspoorten tot Vlaanderen en sluit me daarvoor aan bij de heer Verstreken. Ik wil extra de autosnelwegen vermelden. De auto blijft nog altijd, ook al probeert men die soms te bannen, hét belangrijkste toeristische vervoermiddel. Als ik denk aan de prachtige ‘aires de repos’ op de autostrades in Frankrijk – aan de Somme bijvoorbeeld: dat is een visitekaartje voor het land.

Begin jaren negentig hebben we een kans gehad met het Groot Moerhof. Die kans bestaat nog altijd. Het is een historische hoeve. De onderhandelingen zijn afgesprongen. Het is een prachtige site op de grens van Frankrijk en Vlaanderen. Zulke dingen zouden we moeten hebben als uitstraling, al gaat het natuurlijk niet om een investering van Toerisme Vlaanderen alleen.

De voorzitter: Mevrouw Demeulenaere heeft het woord.

Mevrouw Stern Demeulenaere: Ik was inderdaad ook een van de mensen die ooit tussengekomen zijn. Ik ga in op de vraag naar brochures in tankstations. Vorig jaar in maart gaf ik aan dat OPT, het Office de Promotion du Tourisme, daar heel mooi werk van had gemaakt. Handelaars kregen ook de mogelijkheid om te adverteren in die brochures. Heeft men de intentie om dezelfde weg op te gaan?

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Sta me toe dat ik begin met mijn antwoorden op de tweede en de derde deelvragen. Op de eerste deelvraag zal de administrateur-generaal van Toerisme Vlaanderen een aanvulling geven omdat er recente informatie is.

Eind februari van dit jaar werd mij door Toerisme Vlaanderen een visienota bezorgd over het toeristisch onthaal. Ik heb aan Toerisme Vlaanderen meteen de opdracht gegeven om op basis van deze nota een concreet implementatietraject voor te bereiden dat rekening houdt met de beschikbare middelen en de diverse mogelijkheden. De operationele vertaling van deze nota – althans voor wat de timing betreft – werd opgenomen in de beheersovereenkomst met het agentschap, die we hier besproken hebben en waarvan u dus de details kent.

Met het actieplan toeristisch onthaal wil Toerisme Vlaanderen ingrijpen op verschillende schakels van de toeristische keten. Het is belangrijk te vertrekken van een juist begrip van de noden, die heel erg divers kunnen zijn en ook afhankelijk van de plaats waar een toerist zich bevindt en het tijdstip. Het heeft geen zin om overal

folders te verspreiden als toeristen op die plek en op dat moment niet geïnteresseerd zijn in die informatie. Dan heeft de investering in een folder dus geen duidelijke impact. Bovendien valt het toeristisch onthaal niet altijd of eenduidig samen met de zichtbaarheid van de bestemming of wervende info.

Voor het onthaal op de snelwegen zijn meerdere invalshoeken mogelijk: wegrestaurants, informatie op stopplaatsen, tankstations enzovoort. Er is door Toerisme Vlaanderen gekozen om eerst te werken rond de wegrestaurants. In de beheersovereenkomst met het agentschap Toerisme Vlaanderen is de concrete uitvoering gepland vanaf 2008.

Dat betekent dat Toerisme Vlaanderen samen met de wegrestaurants een proeftraject uitzet, dat daarna geëvalueerd wordt. Zoals u weet, moet normaal gezien voor displays in de distributie, bij krantenkiosken enzovoort, flink betaald worden. Bij wegrestaurants is dat niet anders. Die meest eenvoudige weg, een display plaatsen en Toerisme Vlaanderen betaalt, willen we uitdrukkelijk niet opgaan.

We willen integendeel bevestiging van de rol van de private partner als schakel in de toeristische promotie door een gezamenlijk traject uit te stippelen dat ook een effect heeft op langere termijn. Een verbetering van het onthaal kan dus samengaan met extra toeristische promotie voor de wegrestaurants. Toerisme Vlaanderen beoogt dus een ‘joint promotion’.

Toerisme Vlaanderen meldt mij naar aanleiding van uw vraag dat de concrete onderhandelingen met de vertegenwoordigers van de wegrestaurants nog moeten starten. Het agentschap blijft natuurlijk afhankelijk van de bereidwilligheid van de private partijen. Gezien de schaalomvang van deze actie is het realistisch om concrete realisaties op het terrein pas vanaf eind 2008 te verwachten.

Het aanbod van toeristische informatie in stations moet beoordeeld worden vanuit de noden en wensen van de klanten zelf. Op dit ogenblik zijn hierover nog maar weinig systematisch verzamelde gegevens beschikbaar.

Een eerste steekproef leert dat in de meeste stations ‘toeristisch Vlaanderen’ niet of weinig zichtbaar is. Stations worden ook maar zeer beperkt en bescheiden gebruikt als distributiepunt van toeristisch materiaal. Er is dus weinig doorverwijzing. Wellicht liggen hier nog extra kansen en mogelijkheden.

Vandaar ook de opname van de treinstations in het actieplan. Ik heb dat voor het eerst mee opgenomen in de beleidsbrief vorig jaar. Ik heb er ook over gesproken met de verantwoordelijken van het spoor, die daarvoor open staan.

Natuurlijk zijn er ook nog problemen voor het zogenaamde onmiddellijke onthaal. Daarmee bedoel ik de beschikbaarheid van plannetjes en informatie over de nabije omgeving, een duidelijke signalisatie in de stations zelf, de aanwezigheid van informatie over vervolgtrajecten met bus en metro, de toegankelijkheid voor mensen met bagage, fietsers, andersvaliden enzovoort.

Ook belangrijk als randvoorwaarde voor een goed onthaal zijn veiligheid en netheid in de stations en de stationsomgeving. Het gaat hier om zogenaamde absolute demotivatoren als de voorwaarden niet zijn vervuld. Veiligheid en netheid mogen zeker niet worden verwaarloosd omdat ze de resultaten van alle inspanningen op het vlak van Vlaamse zichtbaarheid en toeristische informatieverschaffing negatief beïnvloeden. De stations in Brussel scoren momenteel zeker niet zo goed op deze punten, al zijn er zeker al veel verbeteringen, bijvoorbeeld de werken in Brussel-Centraal.

Binnen het traject toeristisch onthaal zijn door Toerisme Vlaanderen onderhandelingen gestart met de NMBS om te komen tot betere benutting van de toegangspoorten die de stations zijn.

Op relatief korte termijn, maar toch ook wat afhankelijk van de vorderingen van de lopende renovatie van het station, komt er een vernieuwd toeristisch onthaal in het station van Brugge. Het gaat hier om een initiatief van de stad Brugge en Toerisme Brugge. Er komt een betere locatie voor en herinrichting van het toeristisch infopunt in het station. Belangrijk is dat het onthaal weg raakt uit de vertrekhal. De nieuwe onthaalplek in het station zal een cruciale rol vervullen in de eerstelijnsinformatie voor toeristen die via het spoor in Brugge aankomen. Het onthaal in het station wordt een belangrijk antennepunt, aanvullend bij het hoofdonthaal in het In&Uit-kantoor op het gelijkvloers van het Concertgebouw op 't Zand.

Vanuit de subsidielijn toeristisch-recreatieve projecten subsidieer ik hier 36.000 euro. Dat is 60 percent van de subsidiabele kosten. Het Brugse stadsbestuur sloot alvast een concessie af met de NMBS. De planning voorziet een opening in het late voorjaar van 2008.

Daarnaast start Toerisme Vlaanderen onderhandelingen met de NMBS om ook in het station Brussel-Zuid en in het station in de luchthaven een internationaal onthaal-luik uit te werken. Het is ook hier wachten wat het concrete standpunt wordt van de NMBS. Er kan momenteel geen concrete timing gegeven worden voor de mogelijke realisatie, wellicht ten vroegste in 2009.

Over het eerste deel van uw vraag zijn er in deze commissie al meerdere vragen om uitleg, interpellaties en besprekingen geweest naar aanleiding van de beleidsbrieven. Toen heb ik al aangegeven dat Toerisme Vlaanderen op de luchthaven van Zaventem samenwerkt met de luchthaven-exploitant Brussels Airport om zo een meer zichtbare aanwezigheid voor Vlaanderen te krijgen bij buitenlandse

luchtvaartmaatschappijen, in het vliegtuig, via gemeenschappelijke promotie en dergelijke.

In het kader van een ruilvereenkomst tussen Toerisme Vlaanderen en Brussels Airport, afgesloten voor een termijn van één jaar maar verlengbaar, werden volgende initiatieven overeengekomen: beelden over Vlaanderen met een welkomstboodschap in het Chinees ter hoogte van de transportband van Hainan Airlines, eventueel uit te breiden in de toekomst naar andere lijnen; mogelijkheid voor een klein, tijdelijk onthaal op Zaventem voor de opvang van aankomende congresgangers naar aanleiding van grote congressen en links en informatie over Vlaanderen op de website van Brussels Airport.

Tot gisteren had ik nog weinig concrete informatie over de afspraken tussen Toerisme Vlaanderen en Brussels Airport. Maar terwijl ik gisteren in Polen was, is nog heel recente informatie binnengekomen. Dat is de reden dat ik gevraagd heb aan mevrouw Verdyck van Toerisme Vlaanderen om aanwezig te zijn. Ze kan ons uit eerste hand de laatste stand van zaken geven.

De voorzitter: Mevrouw Verdyck heeft het woord.

Mevrouw Raymonda Verdyck: Ik ga in op de zichtbaarheid in de luchthaven en het concept dat wij hebben toegepast op de Grasmarkt in ons vernieuwd onthaalkantoor en waarnaar vandaag ook al verwezen is. De vraag werd op een bepaald moment geopperd of we dit niet zouden kunnen transfereren naar andere punten waar toeristen aankomen en waar de zichtbaarheid voor toeristen qua onthaal alleszins een belangrijk gegeven is.

We hebben de gesprekken daarover aangevat met Brussels Airport. Het is prettig dat ik vandaag kan meedelen dat we de toezegging hebben gekregen om het concept dat we op de Grasmarkt toepassen – de letters, het Visit Flandersverhaal en alle multimediale elementen – op te nemen in een project op de luchthaven.

Het zal uiteraard niet op dezelfde manier kunnen worden ingeplant. In het geval van de Grasmarkt gaat het om een oppervlakte van 15 meter. Dat zal binnen de luchthaven niet mogelijk zijn. We zullen dus het concept, de inplanting en de manier waarop we de informatie up-to-date houden in de kiosken op de luchthaven, herbekijken. Volgende week is er al een eerste concreet werkbezoek om verder te praten over de locatie en de invulling van het concept.

Het zal zeker niet geplaatst worden bij de uitgang van de luchthaven. Wij hebben vastgesteld dat mensen niet verwijlen op plekken zoals deze, waar ze op zoek zijn om zo snel mogelijk de bestemming te bereiken. We gaan het plaatsen in omgevingen waar mensen blijven hangen. Het is de bedoeling om zichtbaarheid en her-

kenbaarheid bij een volgend bezoek te creëren. Zo willen we mensen bewustmaken van wat Vlaanderen te bieden heeft. We zetten in het onthaal dus een belangrijke stap vooruit.

Ondertussen is ook het onbemande onthaalkantoor voor de congresstoeristen gerealiseerd. We hebben reeds een eerste project gehad. Mensen waren zeer tevreden dat de luchthaven dit aanbod heeft.

Brussels Airport is zelf ook volop bezig met een eigen bemand onthaal, waar de verschillende toeristische bestemmingen van het hele land aan bod zullen komen. Vanuit Toerisme Vlaanderen zullen wij een heel belangrijke input geven voor de informatie over onze bestemmingen.

De voorzitter: De heer Vrancken heeft het woord.

De heer John Vrancken: In het verlengde van de vragen die over de wegrestaurants zijn gesteld, zou ik een suggestie naar voren willen brengen. Ik weet niet of er al eens aan gedacht is de wegenkaarten bij wegrestaurants met informatiepunten, vooral met betrekking tot de toeristische steden, uit te breiden. Dit lijkt me een mogelijke informatiebron die weinig geld kost. Als er één plaats is waar toeristen wat blijven rondhangen, zijn het wel de wegrestaurants. Veel mensen komen aan in een land en bekijken hun route op een wegenkaart bij een wegrestaurant. In Frankrijk bestaan dergelijke informatiepanelen reeds. Mijns inziens, kan dit met een minimum aan kosten worden gerealiseerd.

Wat de andere informatiepunten betreft, kan op een gelijkaardige wijze worden gewerkt. De meeste toeristen die op een luchthaven aankomen, willen zo snel mogelijk naar hun bestemming. Een gedeelte van de toeristen wendt zich evenwel tot balies van autoverhuurbedrijven als Avis. We zouden die bedrijven kunnen vragen om bij de ondertekening van een huurcontract ook een folder over Vlaanderen te overhandigen. Ook dit kan volgens mij met een minimum aan kosten worden gerealiseerd.

De voorzitter: De heer Loones heeft het woord.

De heer Jan Loones: Ik heb hier belangrijk nieuws over de luchthaven van Zaventem gehoord. Blijkbaar is de situatie sterk geëvolueerd. Vroeger luidde het dat affiches op zich te duur waren. Nu komt er een prachtig kantoor, gemodelleerd naar het infokantoor nabij de Grasmarkt. Hoewel dit voor mij een aangename verrassing is, stel ik me toch vragen bij het vroeger gehanteerde financiële argument. Volgens de vorige minister van Toerisme en de vorige leidinggevende ambtenaren bleek uit de kosten-batenanalyse dat dit te duur was. Er worden al lang vragen over dit onderwerp gesteld en er werd steeds afwijzend gereageerd. Ik zal dit alvast met aandacht blijven volgen.

Op belangrijke plaatsen hangen uithangborden met de boodschap 'Bruxelles-Wallonie'. De Franstaligen verbinden beide woorden steeds met elkaar. Ik vind dat Brussel op onze borden met de boodschap 'Visit Flanders' ook nadrukkelijk moet worden vermeld. Brussel maakt deel uit van Vlaanderen. We moeten die verbinding maken. We moeten niet toelaten dat Wallonië Brussel accapareert. Dit lijkt me zeer belangrijk.

De voorzitter: De heer Verstreken heeft het woord.

De heer Johan Verstreken: Ik sluit me aan bij de vorige sprekers. Ik vind het alvast een goede zaak dat de minister van Toerisme tracht een joint promotion met de wegrestaurants langs de snelwegen op poten te zetten. Ik hoop alleszins dat die samenwerking zal lukken.

Ik illustreer het belang hiervan even met een voorbeeld. Vorige zomer ben ik op een zondag naar Limburg getrokken om ginds een aantal zaken te bekijken. Op een bord langs de snelweg stond te lezen dat zich drie kilometer verder een kantoor van de VVV bevond. Toen ik daar aankwam, bleek dat kantoor op zondag gesloten te zijn. Zondag is echter de dag waarop de meeste mensen een daguitstap kunnen doen. Het verstreken van dergelijke informatie via de wegrestaurants lijkt me een zeer goede oplossing.

Tot slot wil ik mevrouw Verdyck bedanken voor de bijkomende informatie die ze heeft verstrekt.

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: De praktische suggesties moeten nader worden bekeken. Ze kunnen eventueel deel van de joint promotion uitmaken. Het zijn ideeën die misschien verder kunnen worden uitgewerkt. De samenwerking met de autoverhuurbedrijven is in elk geval afhankelijk van hun bereidheid hieraan mee te helpen.

Wat de opmerking van de heer Loones over de luchthaven van Zaventem betreft, wil ik hier toch benadrukken dat het om een digitaal kantoor gaat. Zoals ik in vorige antwoorden al heb verklaard, opteren we niet langer voor een bemand kantoor. Dit vergt immers enorm veel mankracht en bovendien heeft het vroegere kantoor slechts een achttal mensen per dag bereikt. Het is de bedoeling alle informatie die in het infokantoor op de Grasmarkt wordt verleend, daar digitaal aan te bieden. Brussel komt hierbij prominent in beeld. Het is de bedoeling dat mensen goede informatie over onze producten ontvangen en goed geïnformeerd naar Vlaanderen en naar Brussel kunnen gaan.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

